

О.С. Квачан
асистент кафедри міжнародної економіки

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»
Застосування «критичного мислення» при викладанні
дисципліни «Міжнародні стандарти бухгалтерського
обліку»

Процес перетворень у економічній сфері висунув до системи бухгалтерської освіти нові вимоги, виконання яких вимагає перегляду існуючих підходів до методів викладання. Тому необхідно зберегти сильні сторони української освітньої системи та зробити її більш гнучкою та адаптивною з тією метою, щоб вона відповідала запитам змінної економічної ситуації та зберегла свою роль одного із провідних факторів супроводу бізнесу.

Оскільки успіх навчання залежить від спрямованості та внутрішньої активності тих, кого навчають, а також характеру їх діяльності, то ступінь самостійності, прояв творчих здібностей повинні бути важливим критерієм вибору методу викладання.

В даний момент при здобутті бухгалтерської освіти на перший план виходить отримання студентами практичних навиків та вироблення професійного судження майбутнього бухгалтера при застосуванні мінливої теоретичної бази, яка являє собою національну законодавчу базу та міжнародні стандарти бухгалтерської звітності та обліку.

Інноваційні підходи до розвитку бухгалтерської освіти ґрунтуються на таких принципах: принцип випереджального розвитку, принцип проектування інноваційного розвитку, принцип відкритості освіти, її безперервності, принцип інноваційності освітньої галузі. Засобом якісної підготовки бухгалтерських кадрів виступає компетентнісний підхід, що орієнтується на вирішення реальних задач облікової практики. Дослідження доводять, що саме на активних заняттях студенти засвоюють матеріал найбільш повно та з користю для себе. Активні методи навчання стимулюють пізнавальну діяльність. У їх основу покладено діалог, який представляє собою вільний обмін думками про шляхи розв'язання тієї чи іншої проблеми.

У середині 90-х років американськими викладачами Д.Д.Стілл, К.С.Мередит та Ч.Темпл було розроблено педагогічну технологію «Розвиток критичного мислення через читання та писання». На даний момент у Європі та США – це одна із основ освіти.

Можна виділити 5 основних характеристик критичного мислення:

- 1) це самостійне мислення, яке носить індивідуальний характер;
- 2) інформація є відправним, а не кінцевим пунктом напрямку мислення;
- 3) воно починається з постановки питань та проблем, які необхідно вирішити;
- 4) мислення необхідно підкріпити переконливою аргументацією;
- 5) це мислення є соціальним, оскільки думки відточуються і перевіряються у груповому спілкуванні.

Зміст критичного мислення лежить у декількох площинах: психологічній, філософській та технологічній. Психологічна – критичне сприйняття матеріалу, філософська – володіння різними стратегіями інтерпретації тексту, релятивістське сприйняття фактів, технологічна – формування уявлення про багато вимірність та неоднорідність навколишнього світу.

Формулу критичного мислення можна сформулювати так: «виклик – реакція - рефлексія». Ця модель дозволяє студентам визначити цілі свого навчання та самостійно шукати інформацію, отже, критичне мислення цілеспрямовано формується у процесі активної освіти. Вироблення самостійного професійного

судження на основі осмислення різнопланового досвіду, ідей та уявлень є важливою компетентнісною характеристикою майбутнього спеціаліста-бухгалтера.

Вивчення дисципліни «Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку» («МСБО») відбувається на старших курсах вузівської підготовки, отже у студентів вже є напрацьована теоретична та практична база з теорії обліку, фінансового обліку, професійних стандартів, обліку у галузях. А, отже є база для проведення аналогій, порівняння та самостійного критичного підходу до осмислення теоретичних та практичних матеріалів з дисципліни, побудови рішення про застосування облікових методів і процедур до відображення у обліку господарських операцій. Задачею викладача стає вироблення у студентів навиків роботи з інформацією, виділення головного та другорядного, відслідковування логіки та схем подання інформації, її аналізу та критичної оцінки. Це дозволяє сформувати особистість стійку до «емоціонального кружляння» з твердою професійною позицією, впевнену у своїх знаннях та професійних діях і судженнях.

Технічними засобами реалізації технології критичного мислення на заняттях з «МСБО» може бути: лекція-діалог, яка закінчується постановкою перед студентами проблемного завдання, що потребуватиме пошуку та обробки літератури, що містить сучасні погляди спеціалістів-практиків та теоретиків з цього питання та формування власної думки з розв'язку завдання. На практичному (семінарському) занятті студенти обмінюються думками з приводу піднятої проблеми та формулюють загальну письмову резолюцію. Позивним моментом є, якщо завдання лектора стосуються тем дипломних робіт студентів. Це дозволяє формувати теоретичну базу до написання дипломної роботи і виробляти критичний підхід до аналізу літературних джерел.

З точки зору викладача, такий метод викладання дисципліни передбачає зосередження на студенті, він перетворюється з механічного переносника інформації в партнера у процесі здобуття знань, що одночасно залишає для нього широке поле для діяльності та професійного росту, і реалізації власних якостей.

Квачан, О.С. Застосування критичного мислення при викладанні дисципліни «міжнародні стандарти бухгалтерського обліку» [Електронне видання] / О.С. Квачан // Зимові читання, присвячені видатним вченим в галузі бухгалтерського обліку, аналізу і контролю: матеріали XI Всеукраїнської наукової Internet-конференції, 20-21 лютого 2013 р., Житомир-Севастополь). - Режим доступу: www.zsas.zhitomir.org/ru